

En unik bild. Tre svenska tennisspelare, alla någon gång rankade som nr 1 i världen.

Jag blev väldigt nöjd med att kunna samla alla tre för en bild framför min dåvarande arbetsplats, Sveriges Tennismuseum i Båstad, för tillfället försett med en Hall of Fame-banderoll.

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 1-2016

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget.

Nyårslöftet,

som jag i lite halvkväden form gav i mitt förra Nyhetsbrev – att upphöra med Nyhetsbrev – höll alltså inte särskilt länge.

Nu är jag här igen. Välkommen till det nya årets första brev. Ett par ord bara om varför löftet bröts:

Vad var det som hände

som fick mitt ”nyårslöfte att flyga all världens väg? Jag får skylla på mina läsare. Ganska många av dem....

Jag blev helt överväldigad av alla dessa positiva och vänliga ord. Rörd.

Glad. Tacksam. Inspirerad att fortsätta. Dessutom: I mitt arkiv ligger mängder av material och väntar och väntar.....

Välkommen Januarius,

som var det latinska namnet på årets första månad. Namnet betyder ”helgad åt

Janus". För länge sedan kallades månaden i Sverige torsmånad. I Danmark plugemånad. Torsmånad är en förvrängning av torremånad.

Niga för nyårsny

I det gamla bondesamhället var nyåret förenat med diverse föreställningar om onda och goda krafter. Sätten att spå om framtiden var många. Smälta bly i vatten, exempelvis. Figurerna som växte fram kunde tala om vad det nya året skulle bära med sig.

De unga flickorna på gården kunde knacka på svinstians dörr och låta grisen med sina grymtningar svara på hur många år det skulle dröja innan flickan blev gift.

Ett annat sätt var att sätta sig i en ring runt en tupp, var och en med en hög sädeskorn framför sig som lockbete. Tuppen fick bestämma vilken av flickorna som stod närmast i tur att bli gift.

Säkrast gick nyårsönskningarna i uppfyllelse, om flickan vid årets första nymåne niger tre gånger för den smala månskäran. Medan tankarna kanske går som i den gamla ramsan:

Nyårsny. Nyårsny.

Vilkens skjorta skall jag sy.

Vilkens kaka skall jag baka.

Vilkens maka skall jag bli.

De här exemplen kan man ju ta som oskyldiga lustigheter. Samtidigt ger de oss en dyster bild av kvinnans roll i det dåtida samhället. Enbart tänkesättet bakom uttrycket "...att bli gift..." (inte "att gifta sig") talar sitt tydliga språk.

Min bokhandel

Boktitel	Ord-pris	
Rea-på-rea-pris		
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	70
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebor berättar om Bjäre	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäres historia	330	140
På räls över Hallandsås under 130 år	Slutsåld.	

Kommentar:

Som synes är två av böckerna slutsålda. Inom kort kommer ytterligare någon bok att hamna bland de utsålda.

Mina bildspel

Till var och en av böckerna har jag utformat bildspel, som jag använder i samband med de föreläsningar, som jag då och då håller i föreningar runt om i Skåne och Halland. Mestadels är det hos föreläsningföreningar, pensionärsföreningar, studieförbund m.fl.

Utöver bildspelen till nämnda böcker erbjuder jag bildspelet "Birgit i Bjäre". Det anknyter till den bok med samma titel, som jag skrev på uppdrag av Birgit Nilsson Museum. Boken och bildspelet skildrar i första hand Birgits barndom och ungdom hemma i Svenstad, men också den långa raden av Birgit Nilsson-konserter till förmån för Bjäre Härad's Hembygdsförening.

Dags för vinter och kyla?

Vi har upplevt extremt mildt väder under november-december. Redan har Januarius visat att han tänker ändra på detta.

Vi får hoppas att det inte blir som 1968. Då kunde tidningarna konstatera

att "Skåne blivit stängt på grund av snöstorm"!!

Så här lät det i NST:

"Fullständigt kaos rådde. Många industrier kom aldrig igång. Flera skolsalar stod tomma. Arbetarna på Felix i Eslöv fick sova över i företagets matsal. De kunde inte ta sig hem. Tåg- och flygtrafik lamslogs helt. Vindstyrkan på västkusten gick upp till 20 meter per sekund..."

Vilka är de värsta snövintrarna?

Finns det vintrar som du minns särskilt tydligt. För mängden snö? För kylan? Annat? Skriv gärna och berätta. Jag ämnar återkomma med ämnet vinter under den närmaste tiden. I mitt arkiv finns spännande material i ämnet. Riktiga fimbulvintrar...!! Jag lägger gärna in dina vinter-minnen.

Språklådan

är en "spalt", dvs rubrik, som då och då har återkommit i mina Nyhetsbrev. Små exempel som handlar om vårt viktigaste verktyg - språket. Till ämnet språk hör också våra dialekter. Med tanke på den vinter som vi förmodligen har framför oss, väljer jag en av mina favoriter när det gäller poesi på skånemål. Den har nog varit med förr, men den tål att repeteras:

Vintersny

Vesst en snyen grann
Når den lägger på träna
Når den klär båskana i lättaste vitt
Når den lägger se som en matta över markerna.
Men de en nåd mög å dras mä.

De e julavured når de snyer så nätt
Når flingorna lägger se mjukt å grannt te rättes
Vesst en snyen grann
Å litta sny å ett vintervär
E rätt bra för humöred

Men de e som Per han sa:

De ska var lagum mä sirup på bröed
Sny e nåd töjane å dras mä
Å en e gla når de lier framad
Så en bler å mä möged
Översättning ??!!

Nu kommer det måhända protester från de läsare som inte känner sig så hemma i detta tungomål. Och Google, som ju annars fixar det mesta här i världen, har kanske inte någon översättning från bjäremål!!

Kanske kan någon av mina många läsare, som jag vet är mycket bevandrade i bjäremålet, göra en översättning. Skicka in den i så fall, så kan jag ta in detta poetiska verk – nu på svenska - i ett kommande brev.

För nytillkomna läsare

gör jag en kort inhopp bakom "Pärldisken" och hämtar ett par exemplar ur den stora samling av citat, som försäkringsbolagen har sparat bland breven från försäkringstagarna. Som du märker hör citaten hemma i språklådan. Du som är läsare sedan länge har möjligen stött på ett par av dessa exempel tidigare och kan ju hoppa direkt till nästa rubrik.

Här är några exempel på vad jag hittade bakom disken:

- Eftersom min make har avlidit har vi på gården inga svin längre, och jag ber därför att få slippa försäkringen.
- Min fru har stortvätt om tisdagarna, och när jag återvände hem på

kvällen fick jag vindrutan och två tänder utslagna.

- Jag talade om för den andre idioten vad han gick för och fortsatte
- Jag föll i vägbanan, Min man fortsatte med sin moped och körde sedan i diket. Om jag fick hjälp minns jag inte, men när min man kom tillbaka och fick se att jag överlevt blev chocken för svår för honom, så han föll avsvimmad ner.

Vinjettbilden

är jag – som framgår av bildtexten, riktigt nöjd med. Tre svenska tennisspelare i världseliten. Alla tre har någon gång under sin sagolika karriär varit rankad som nr 1 i världen! Dessutom att lyckas få dem att – tillsammans - ställa upp framför min dåvarande arbetsplats, Sveriges Tennismuseum. Den unika bilden ger oss en påminnelse om hur storartad Sveriges tennishistoria är. En tennishistoria väl värd att värna och vårda. För detta är det förstås en fördel om historien har ett "hem". Det var det vi ville skapa , när vi 1997 drog igång projektet, som till en början gick under namnet "Tidernas Tennis". Sedermera ändrades namnet till Sveriges Tennismuseum.

Vad händer nu med tennismuseet?

Nu tycks tennismuseets framtid vara i fara. Allt började med kommunens olyckliga beslut att sälja den fastighet, i vilken museet är inrymt. Därmed försvann den trygghet som det innebar för museet att ha kommunen som hyresvärd.

Under det senaste halvåret har insändarspalterna fyllts med kommentarer kring de förslag som framkommit, när det gäller att hitta ett nytt "hem" för museet i Båstad.

Jag har fått många förfrågningar om att gå in i debatten. Mitt svar är detsamma som tidigare: När jag lämnat ett chefsuppdrag lägger jag mig inte i mina efterträdarens göranden och låtanden. Den principen gäller även nu. Däremot kan jag ge några allmänna tankar om idrottens behov av att lära känna sin historia. Idrotten är ju en del av vårt samhälle, och liksom all annan mänsklig aktivitet har den en historia värd att vårda. Bästa sättet att göra det är att ge den ett hem.

Svensk tennis har en historia, som går utanpå det mesta. Även i en internationell jämförelse. Detta är en uppfattning som jag delar med många.

Under mina många år som medarbetare i Sveriges Tennismuseum hade jag förmånen att träffa – och prata tennis med - flera stora namn inom tennisens värld och från olika länder – såväl ledare som spelare.

Summan av deras tankar var: det finns knappast något land som kan uppvisa en så spännande historia som Sverige.

Då tänker jag inte enbart på guldåren, när Björn Borg sopade golvet med sina motståndare eller den ännu märkligare guldåldern några år senare. När Stefan Edberg, Mats Wilander, Anders Järryd, Henrik Sundström m.fl. härjade i den internationella tennistoppen. När världens tio-i-topplista innehöll fem svenska namn!

När en hel tennisvärld såg med undran och avund på detta glest befolkade land i den kalla nord som lyckades skaka fram den ena världsstjärnan efter den andra.

Vad var förklaringen?

Under min tid som föreståndare för tennismuseet fick jag ofta frågan. Vad

var förklaringen? Många hade pekat på Björn Borg. Jag vill gärna peka på något som kommit några år före Björn Borg: epoken Janne Lundqvist-Uffe Schmidt på -50 och -60-talen. DC-dramatiken och –TV:s stora genombrott som förmedlare av stor tennisdramatik till en bred publik.

Du minns kanske denna dramatik. Mycket av den utspelades på centercourten i Båstad, som ju var Sveriges nationalarena för tennis. En stor del av svenska folket följde dramatiken framför den nyanskaffade TV-apparaten med sina svartvita bilder.

En DC-match pågår under tre dagar – fredag till söndag. Flera timmar varje dag. Stor dramatik. Mycket nagelbitande.

TV sände på den tiden ALLT. Även pauserna och avbrotten!! När det inte pågick spel på centercourten panorerade kamerorna i stället ut över havet med alla båtarna, stranden med alla människorna eller åsen med dess vackra natur.

Vilken marknadsföring av Båstad! Samtidigt som det var marknadsföring av tennis som folksport.

All denna uppmärksamhet

fick som följd, att det gick en våg av tennisentusiasm över Sverige. Till tennisklubbarna strömmade barn och ungdomar i tusental. Fler tränare fick engageras. Fler banor byggas. Ändå rådde det brist på såväl banor som tränare!!. Det rådde tennisfeber i Sverige.

Det var ur denna våg

det kom fram ungdomar som gripits av tennisen. Ungdomar som satte siktet högt. Som var beredda att offra något för att komma långt.. Det var ungdomar som hette Björn, Stefan, Mats, Anders, Henrik etc. Som gav Sverige en tennissens guldålder som saknar motstycke. I världen!!

En historia att ta till vara.

Som allmänt intresserad av historia blev det naturligt, att det började spira tankar hos mig om att ge denna historia ett hem. Då kunde framgångarna ge fortsatt inspiration även efter det att guldårens första berusning hade lagt sig.

Samtidigt upplevde den internationella stortävlingen Swedish Open i Båstad en kris. Sveriges storhetstid i tennis var förbi. Världens topplistor innehöll inte längre svenska namn. I startlistorna för Swedish Open fanns inte längre några riktigt stora svenska stjärnor. Publikciffrorna dalade. Sponsorerna svek. Hot om nedläggning av turneringen i Båstad. Andra kommuner i Sverige såg sin chans.

I Göteborgspresen kunde vi läsa, att Göteborgs stad var redo att ta över.

Vi kunde se skisser på en tennisanläggning som byggts in i Nya Ullevi stadion.

Det var mot den bakgrunden

vi började agera. En utredning av vad tennisturneringen innebar för kommunens ekonomi beställdes och genomfördes.

Det kom fram det vi hade haft på känn länge. Den ekonomiska betydelsen som motor för så mycket inom kommunen – näringslivet, kommuninvånarna, kommunkassan var ännu större än vad någon hade föreställt sig. Det gav grund för kommunen att godkänna ett lån till tennisen som därmed kunde krångla sig ur de ekonomiska tvångströja man blivit klädd i. Samtidigt tog man krafttag inom tennisen när det gällde utvecklingen av båstad-turneringen.

Resultat:

Swedish Open räddades kvar i Båstad.

Tanken på ett svensk tennismuseum i Båstad

föddes ur denna allmänna strävan att ytterligare förstärka konceptet tennismetropolen Båstad. Ett tennismuseum skulle ge detta koncept en kompletterande ingrediens. Ett nationellt museum i lilla Båstad!

Vi som började dra i detta museiprojekt hade inga ekonomiska resurser. I stället fick vi förlita oss på att hitta en modell, där flera intressenter kunde förmås att samverka.

Vi började med kommunen: Här var man intresserad

Vi gick till Svenska Tennisförbundet. Intresserad . Förstås....

Stiftelsen Båstadtennis. Intresserad

Länsstyrelsen/ Region Skåne. Intresserad.

Ingen av dessa parter

hade – naturligt nog – avsatt medel för detta projekt. Vi startade sålunda med fyra synnerligen magra plånböcker. I stället fanns en stor portion entusiasm och tro på att när ett museum väl är etablerat, skall förståelse komma om att ge stöd.

Så påbörjades det mödosamma arbetet. Museet skulle ges ett innehåll.

Det gick – mycket tack vare stora ideella arbetsinsatser.

Alla hade anledning att känna ett ansvar:

- Båstads kommun som kunde bli hemort för ett nationellt museum
- Svenska Tennisförbundet, som ju har ett direkt ansvar för att ta tillvara sin egen historia
- Länsstyrelsen/Region Skåne som kunde få ett nationellt museum inom sina gränser
- Stiftelsen Båstadtennis, naturligtvis....

Sveriges främsta tennisspelare

ställde upp. Helhjärtat. Många kom och överlämnade prylar som kunde berika museet. Björn Borg, Stefan Edberg, Mats Wilander, Anders Järryd, Henrik Sundström, Kjell Johansson, Lennart Bergelin, Sven Davidsson och många andra. De kom med sina priser, som erövrats i världens mest prestigefyllda turneringar. De kom med sin tävlingsdräkter, rackets och andra detaljer med allmänintresse.

Från Stockholm kom en av landets främsta experter på tennisdräkter under tennisens barndomstid. Ola Hallengren. Han erbjöd en unik samling av originalkläder. Sådana som den tidens stjärnor burit: Sigrid Fick, Hilde Sperling, Kalle Schröder m.fl..

Hallengrens omfattande samling av originalkläder innebär, att Sveriges Tennismuseum i just detta avseende kan slå t.o.m. Wimbledonmuseet på fingrarna. Flera tennismuseer arbetar i huvudsak med kopior.

Trots dessa unika samlingar

av museiföremål, som vi kan betrakta i de olika monstrarna, vill jag – som historieintresserad – framhålla, att för mig finns museets hjärta och kärna i arkivet. Där finns kunskapen. Dokumenten som berättar. Protokollen.

Berättelserna om spelare, organisation, föreningar, anläggningar, sportens utövare och deras ledare. Kort sagt: allt det som kan ge de utställda föremålen och det som händer ute ”i verkligheten”. en förklaring – bakgrund och inramning.

Så kunde vi

under uppbyggnadsskedet – trots de magra plånböckerna - både skapa och utveckla det som blev en början till ett nationellt museum. Många hjälpande händer fanns att tillgå. De kom från de många hängivna entusiaster, som kom med de föremål som kunde berika museet, men också från de företag, som bidrog till att vi - trots den magra kassan - kunde vidareutveckla museets

inredning.

Efter hand som samlingarna berikades med värdefulla föremål, ökade kraven på såväl säkerhet som professionell exponering.

När den ekonomiska klyftan mellan vår vilja och vår ekonomiska möjlighet att förverkliga blev stor – och akut – trädde Bicky Chackraborty och hans företag, Elite Hotels, in och blev museets huvudsponsor.

Det stödet var en nödvändighet för överlevnad.

Så kom det olyckliga kommunala beslutet

om att sälja den fastighet i vilken museet är inrymt. Därmed försvann den trygghet som det ändå varit, att vi hade kommunen som hyresvärd. Ganska snart stod det klart, att farhågorna var berättigade.

Därmed är vi framme vid den tidpunkt då vi äntligen lyckats lösa frågan om att hitta en efterträdare till mig. Det blev därmed möjligt för mig att lämna mitt uppdrag i Sveriges Tennismuseum. Andra fick ta över.

Därmed lämnar jag också – med varm hand - detta ämne till dem som nu har att ta ansvar i denna fråga.

Jag har tagit med denna skildring för att visa styrkan i ett gemensamt agerande. Då kan man - även med tunn plånbok hos var och en - åstadkomma mycket.

”Man lär sig så mycket

genom att läsa dina Nyhetsbrev”. Så skrev en läsare. Det är en av de finaste erkännanden man kan få. Och då skall man veta, att det kommer många rosor i den buketten. Tack alla.

Ibland tänker jag på det där med att lära via mina Nyhetsbrev : ”Javisst, men allting finns ju att hämta på Google”.

Därför försöker jag att erbjuda något utöver vad Google har att erbjuda.

Exempelvis lokala ”nyheter”. Än så länge finns det ju inte någon lokal Google. Det kanske kommer.....

En annan målsättning från min sida är att försöka hitta samband mellan olika företeelser. Ju mer man studerar historia, desto mer upptäcker man samband och sammanhang mellan händelser och skeenden, som man tidigare betraktat enbart var för sig.

Kalle Eriksson

Bjäreförlaget

Hallavaravägen 102

269 91 Båstad

kalle@bjarenet.com

0431-365 332

Hemsidan: www.bjareforlaget.com